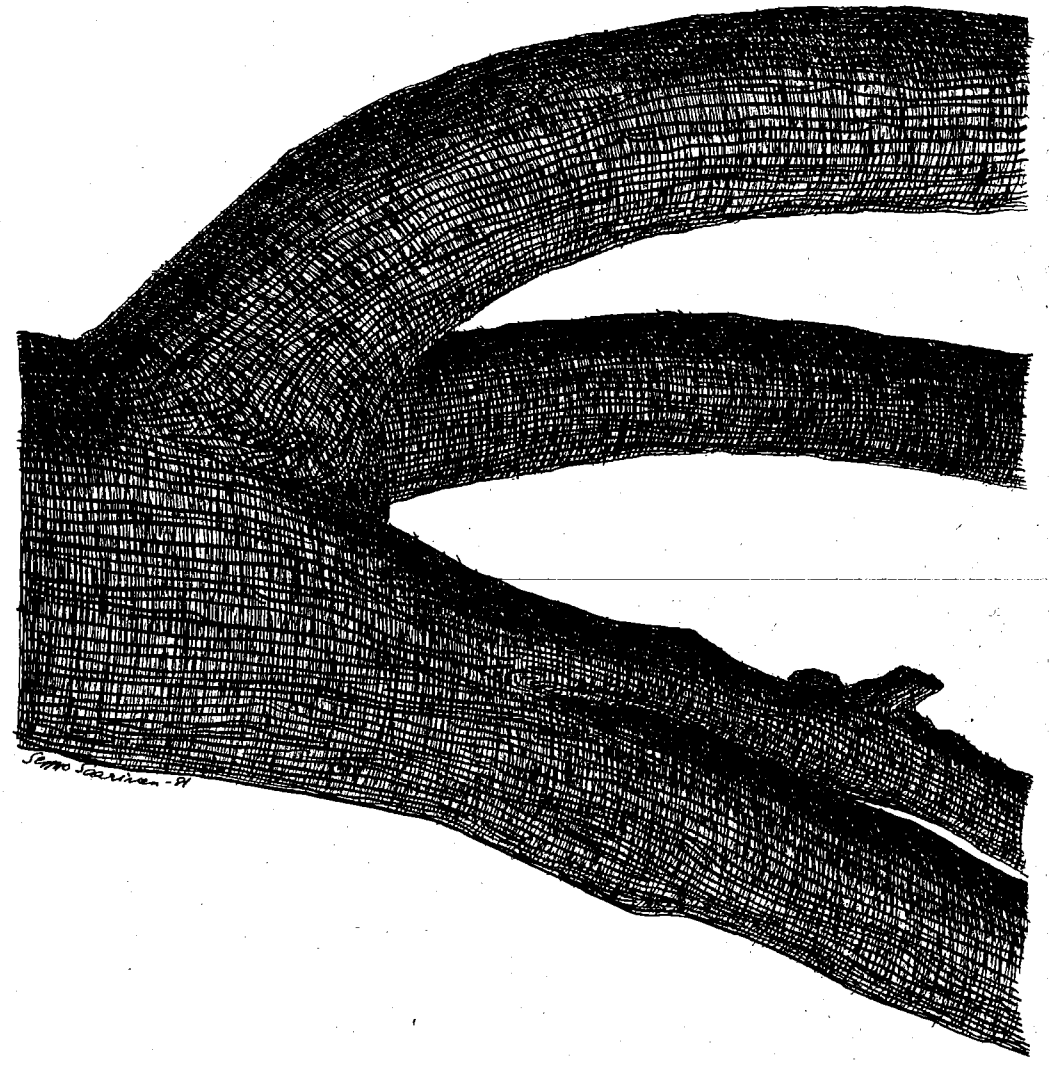

Voimaexpertit vastaavat

Varjonrykkeilyä

■ Antti Vahtra toteaa kirjansa "Ydinenergian uhkapeli" esipuheessa: "Oma pyrkimykseni herättää eloon suomalaisia ydinvoimakeskustelua Helsingin Sanomissa julkaistulla kritiisillä kirjoituksilla synnytti kuitenkin turhautavan tunteen siitä, että Suomen ydinvoimapolitiikan arvostelu on kuin varjonrykkeilyä, koska vastustajia kielletty astumasta esiin." Kirja tuli markkinoille vuoden 1978 puolivälissä, ja vasta tämän jälkeen Helsingin Sanomien palstoilla alkoi esiintyä uutisia ja mielipiteitä ydinvoimasta enemmän kuin kerran kuukaudessa.

Ydinjätteet puhuttivat

■ Heinäkussa 1978 aloitti Yväsäkyän yliopiston fysiikan dosentti Pekka Suominen ensimmäisen varsinaisen keskustelun ydinvoimasta arvostellen Teollisuuden Voima Oy:n Oikiluodon reaktorin käyttöluvan myöntämistä. Koska käyttöluvan edellyttäessä ydinjätetuoliosta ei ollut takeita, myönnettiin väliaikainen käyttöluva. TVO:n käyttöpäällikkö **Olavi Vapaa vuori** oli alkaisemmin vihannut Suomessa valmistella olevaan KBS-raporttiin, jonka ydinjätteen kalliosijoitusta koskevia suunnitelmia Suominen ilkomalaisten lehtikirjoitusten perusteella arvosteli.

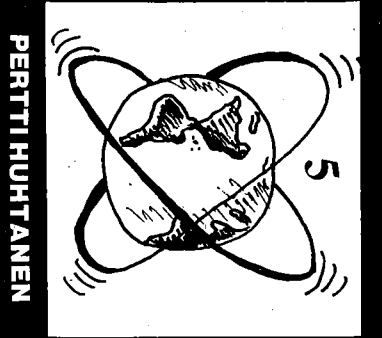
KBS-raportin lausunnonantaja, geologi **Kalevo Rankama** puuttui keskusteluun viikkoa myöhemmin ja toteisi, että "KBS:n mielestä remississä (lausunnossa, kirj. huom.) esitetään pääasiassa myönteisiä kannanottoja. — Ne ovat julkisia asiakirjoja. — Tekelä on myös selvitys käytelyn muutajälleenkäsittelymättömän ydinpolttoaineen säilömisestä."

Pekka Suominen kirjoitti jälle: "Puotissa malteaan senään odottaa jätehuoltomallien valmistumista... ennen käyttöluvia päätämistä. Meillä käyttöluva on annettu ennen kuin edes...teoreettinen huoltomalli on valmistunut asiantuntijakritiikistä puhumattakaan." Edelleen hän toivoi Säteilyturvallisuuslaitoksen johtajalta **Antti Vuoriselta** ja kauppa- ja teollisuusministeri **Eero Rantalalta** julkista selvitystä käyttöluvan myöntämisperusteista ja geologi Rankamalta osallistumista julkiseen keskusteluun vastausuudessaakin, jotteivät asiantiedot pysyisi piliossa julkisuudella.

Kuka toistaa fraaseja?

■ Energiapolitiittisen yhdistyksen puheenjohtaja **Olli Tammi**lehti kommentoi HS:ssa helmikuussa 1979 Imatran Voima Oy:n johtokunnan sihteerin **Klaus A. Rannin** meliipidekirjoitusta, joka hänen pettymykseen sisälisi vain "kymmentä kertoa kumottuja fraaseja". Tammi lehti kävi "vielä kerran" talstoon ulkomaisine lehtileikkeineen, mutta viikon kultutua **Teuvo Laaksonen** Espoosta arveli, että "ulkomaisissa julkaisuissa voidaan esittää niin väärää kuin oikeatakin väitteitä siinä missä suomalaisissakin. Kysymys on vain siitä, miten luettavansa valitse." Laaksonen oli nähnyt kassapain ydinvoimaa puoltavia kirjo-

YDINVOIMA JA YHTEISKUNTA

maakritiikkiä, josta yleisö ilmeisesti saa salapolitiisromaani-tyyppisen vaikutelman.

Keskustelua ydinvoiman hinnasta ja tarpeesta

■ Vuodenvaihteessa 1979 — 1980 **Knuutti**, **Kunnamo** ja **Saarjela** väittivät HS:ssa ydinvoiman olevan hiilivoimaa kallimman. He katsoivat ydinvoiman ja hiilivoiman ympäristöhaittojen olevan yhteismitattomia. (Sitä ne eivät suinkaan ole, molemmathan merkitsevät ihmiselien menetyksiä. Sen sijaan lasketut kuolemantapauksien odotusarvot poikkeavat ihmisten väestönaraisista käsityksistä huomattavasti. IIA-SA, s. 143.) Tästä syystä ydinvoima olisi hyvättävä riskien laskennallisista arvoista tai jäteongelman ratkaisusta riippumatta. Päätäjiltä he kysyivät, onko uuden ydinvoimalan hankintaan jositouduttu.

Insinööritroikka innostuu

■ Lopulta ärsyttävä ja maailmalleva lentikirjoittelu sai myös alan asiantuntijat vastaamaan lehtien palstoilla. Ydinvoiman vastustajien syyttäessä tiedon salaamista, väkistä tiedoista tai voimaloiden riskiestä **Säteilyturvallisuuslaitos**, Imatran Voima, Teollisuuden Voima ja Kauppa- ja Teollisuusministeriö yleensä varsin viileään sävyyn oikaisi tiedot ja jätti vastaamatta solvauksiin. Virkamiehet vastasivat sekä omalla että laitoksen nimellä.

Onko mitään opittu?

■ Näyttää siltä, että kun täydellisesti hillaisuudesta on nostettu ydinvoiman vastustus joka päiväiseksi puhueenaiheeksi, ei ole muita mahdollisuuksia kuin alautua uudelleen hiljaisuuteen, ellei haluta jatkaa "keskustelua" juupas-eiäps -tyyliin. Eri osapuoilla puuttuu edelleen kyky ymmärtää toisiaan.

Vuoden 1981 viitteen ensimmäisenä kuukautena vain joka viides kirjoitus oli säylytään ydinvoiman vastainen, kun pari vuotta aiemmin lähes kaikki ydinvoimaa koskevat kirjoitukset olivat jossain määrin skeptisiä. (Huhtanen: Helsingin Sanomien vv. 1978 — 1981 ydinvoimaa koskevien kirjoitusten sisällöllinen ja asenteellinen arviointi, TKK/TF erikoistyö 1981.)

Ydinvoiman vastainen kansalaisliiketoiminta on tarjonnut monelle purkautumisten ja ehkä lisääntyneen demokraattisuuteen ja kylläyn ratkoma ongelmiaan tydytyvä tavalla. Kuitenkin Ruotsin epäonnistunut kansanäänestys ja lävään äänestyksen kallis jälkijätkä (sähkön hinta nousee) ovat omiaan korostamaan sitä, että vastuu ydinvoima-asioissa on oltaava selvästi määrätty, kuten muussakin poliittisissä pitäisi olla. Kansanäänestys on mielestäni aineellisesti tuomittu poliittikojen vastuunpakolijaksi.

"Yleinen meliipide" ei voi ohjella energiapolitiikkaa ainakaan siinä tapauksessa, että se koostuu joukosta ristiriitaisia, yhteen sopimattomia vaatimuksia. Päätöksentekijöiden kaksinaamisuus on paljastettava: jokaisen poliittisen puolueen ohjelman on kirjattu kuin seliujen pelastamiseksi ydinvoiman vastainen iturista, mutta kuitseen takana puhutaan aivan muuta käytännön poliittisista päätelien. ■

CONTACTOR,
P. Rautatiekatu 21 B, 00100 Helsinki 10

OSOITTEENMUUTOS

Kiinnitä tähän osoitelipuke viimeksi saamastasi Contactorista. Kirjoita nimesi ja uusi osoitteesi alle ja postita lipuke Contactorin toimistoon.

Nimi _____

Uusi osoite _____

Uusi postinumero ja posti-toimipaikka _____